

Fjortonde söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Fjortonde söndagen i Treenighetstid

Nästankärleken - Den barmhärtige samarierns söndag

2 Krön. 28:8-15; 1 Joh. 4:7-11; Luk. 10:23-37; Ps. 74: 20a, 21a, 22a, 23a - Ibid. v. 2-3, 18-19

Det är idag den barmhärtige samarierns söndag. Temat är nästankärleken – kärleken till nästan, till medmänniskorna. Vi har hört Jesu liknelse om hur kärleken till nästan kan konkretiseras och levas. Han vill, genom sina många liknelser, få oss att reflektera över våra egna liv och hur vi själva lever och agerar.

När vi hör dagens evangelium om den barmhärtiga samariern så går kanske tankarna ungefär såhär: Först kom den judiske tempeltjänaren, prästen. Han lämnar den sargade mannen där han ligger i diket. Honom vill jag inte identifiera mig med; nej, så som prästen är jag inte. Sedan kommer leviten, som också går förbi utan att rycka in och ge en hjälpande hand. Inte heller som leviten vill jag vara. Sist kommer samariten – för det är vad vi hör: samariten. En samarit är en människa som hjälper andra, utan krav på egen vinning. Det är alltså självklart att samariten ger en hjälpande hand. Som samariten önskar jag att jag vore. Och Jesus säger ju att vi skall gå och göra som samariten.

Tolkad så, blir liknelsen en söt historia; en icke förpliktigande sedelärande moralkaka. Men vi vet att vår Herre är mer än en klok morallärare. Vi vet också att Jesu undervisning allt som oftast innehåller överraskningar, så också i detta fall. Han placerar nämligen sig själv i liknelsen. Det är han som är samariern.

Då uppstår självklart frågan, vem jag som lyssnar är? Vem skall jag identifiera mig med? Prästen? Leviten? Nej, ingen av dem vill jag vara; deras beteende orkar jag inte bära. Så vem är då jag i liknelsen? Det finns bara en person kvar, nämligen den sargade, misshandlade och bestulne mannen i diket.

Med ens föds nästa fråga: Vad har jag då att lära mig, om jag redan är utslagen? Handlar det inte om kärlek till nästan? Var det inte meningen att jag skulle få undervisning i hur jag bäst visar min kärlek till mina medmänniskor?!

Hör här, systrar och bröder: Jesus Kristus vill att vi skall vara som han. Herren vill att vi skall älska och ta hand om varandra; att vi skall bära varandra. Men vad vår Herre vill förmedla är att vi först måste veta varifrån den bärande kärleken kommer. Vad han också säger är att för att kunna hjälpa andra, måste vi först själva bli upprättade.

Nu hopar sig frågorna. Hur kan man påstå att jag ligger i ett dike? Vem skulle ha slagit ned mig? Vad är jag bestulen på? Jag behöver minsann ingen hjälp – jag klarar mig själv!

Fjortonde söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Förra söndagen var temat befrielsen i Kristus. Då konstaterade vi att det finns krafter som motverkar människans sanna frihet och att Satan, Gud hjälpe oss, är nöjd med att människan ägnar sig åt allt annat än det som leder till frihet och räddning.

Eftersom Jesus Kristus är vägen, sanningen och livet¹ blir det uppenbara svaret att det är lögnens dike jag har hamnat i, bestulen på livet och berövad min värdighet som människa. Och den som slog ner mig är den samme som ler åt att jag ligger där i tron om att jag är på rätt väg. Klarar jag mig själv? Det finns någon som vill att jag skall tro det.

Varför talar Jesus, i liknelsen, om sig själv som samarier? Samarierna var ju inte riktigt väl sedda i det då judiska sammanhanget. Samarierna var, så att säga, ett annat folk.

Intressant är att samarierna erbjöd sin hjälp redan på 500-talet före Kristi födelse, då judarna släpptes från fångenskapen i Babylon och på nytt skulle bygga upp templet i Jerusalem. Man tackade dock nej till deras erbjudande. Precis som vi själva, idag, tackar nej till hjälp ur vår egen fångenskap.

Jesus ville ställa sig själv i den andres, samariernas, skor för att ytterligare förstärka att vi alla är människor och alla är älskade av Gud Fadern. Än idag vill vi inte riktigt ha och göra med sådant som inte ryms i den egna verklighetsuppfattningen. Vi vill idag inte ha att göra med Gud för hans Son kommer hit och talar obehagliga sanningar som att vi är ofria och ligger nedslagna i ett dike berövade på vår värdighet.

Ja, vi måste först själva hjälpas upp; bli upprättade. Vi måste först förstå varifrån kärleken kommer innan vi kan bli som Honom: samariter. För kärleken är av Gud²

Vi skall nu närma oss begreppet kärlek, något som, i likhet med sanningen, inte är alldeles oproblematiskt i vår tid. Kärlek har kommit att bli något som vi handskas vårdslöst med. Och precis som med sanningen föreställer vi oss idag att den är något relativt; något som jag själv både kan definiera och äga.

Människan har själv tagit på sig rätten att välja vem hon skall älska. Men detta går tvärs emot Jesu budskap om att jag skall älska, inte bara din medmänniska, utan också din fiende.³ I det ligger inte något fritt val. Men hur har det blivit så?

En enkel förklaring är att vi helt enkelt har glömt bort att det, till skillnad från sanningen, finns olika former för kärlek.

Orden *eros*, *libido*, *philia*, och *agápe*, betyder alla kärlek. Eros är den romantiska, omogna kärleken; libido den erotiska och fysiska. Philia betecknar kärleken mellan vänner och syskon och agápe, slutligen, är den ovillkorliga kärleken som på latin heter caritas. Ur caritas kommer det engelska charity; välgörenhet – att göra väl.

¹ Joh. 14:6

² 1 Joh. 4:7

³ Matt 5:43

Fjortonde söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

När vi pratar om kärleken till nästan handlar det alltså om hur vi bör se och behandla andra; medmänniskan som också är skapad till Guds avbild.

Jag behöver inte tycka om allt en annan människa gör. Men Herren har ålagt mig att älska henne.

Kärlek är inte en kär lek. Precis som sanningen är kärleken högst allvarlig och reell.

Men om jag inte vet var kärleken kommer ifrån så kan jag heller inte praktisera den. Genom att jag låter Kristus dra mig upp ur diket och blir upprättad; återfår min värdighet som människa; vinner åter livet, ja då kan jag också förstå och erfara att också andra – ja, alla andra – måste få samma chans.

Det viktiga budskapet i dagens evangelium är att upprättelsen finns på armlängds avstånd och att den kommer ur Guds kärlek till människan. Guds enfödde Son, vår Herre, Jesus Kristus, visar oss hur den kärleken bäst praktiseras. Vad Jesus säger till oss, är: ”Gå du och gör som jag”.